

Motion till riksdagen 2019/20:3024

av **Hans Wallmark m.fl. (M)**

Handel utvecklar världen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges utrikespolitik ska utgå ifrån svenska intressen och värden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige och EU bör leda utvecklingen för en frihandelsvänlig värld med öppnare marknader, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en stark röst för fortsatta förhandlingar och komplett frihandelsavtal mellan EU och USA, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en svensk Kinastrategi kommer på plats för att samlat kunna hantera både risker och möjligheter med Kinas växande inflytande och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om brexit och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om handel som ett viktigt verktyg i kampen för bättre miljö och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sveriges utrikespolitik ska utgå från svenska intressen. I arbetet med att tillvarata dessa intressen ska våra gemensamma värderingar om mänskliga fri- och rättigheter, demokrati, rättsstat samt marknadsekonomi alltid vara vägledande. Dessa värderingar kräver inga enskilda strategier utan ska genomsyra all svensk utrikespolitik.

Ytterligare ett intresse för Sveriges utrikespolitik är vårt gemensamma välstånd. Svensk konkurrenskraft, innovation och handel är en förutsättning för jobb och tillväxt. Det är ett självändamål att ett litet och handelsberoende land som i stort sett bara kan konkurrera med kvalitet försvarar dessa strategiska intressen. Då krävs ömsesidigt samarbete med andra länder där Sverige möter omvärlden med nyfikenhet, ödmjukhet

och tillförsikt. Det innebär dock inte att vi är aningslösa eller tolererar intolerans. Handel är ett av utrikespolitikens viktigaste instrument som bygger såväl välstånd som kunskap samt bidrar till att värna om marknadsekonomin och öka utbytet av varor, tjänster och idéer. Ömsesidig handel bidrar till att utveckla såväl ekonomier som relationer även på andra områden. Genom breda och moderna frihandelsavtal som bygger på tillit, samt genom samarbeten såsom Europeiska unionen, skapas förutsättningar för ökat välstånd och fler jobb både i Sverige och i andra länder.

EU som handelspolitisk aktör

EU och dess medlemsstater utgör världens största ekonomi, likaså världens största handelspartner och biståndsgivare. Den styrkepositionen måste användas mer strategiskt och aktivt för att främja medlemmarnas intressen internationellt. Genom handels- och biståndspolitiken kan EU bidra till fred och stabilitet i närområdet samt främja mänskliga rättigheter runt om i världen. Kina och Ryssland är ytterligare två tydliga exempel på där medlemsstaterna måste gå samman i ett gemensamt förhållningssätt, eftersom de på egen hand svårligen kan hantera dem.

Sverige och Europa bör leda utvecklingen för en frihandelsvänlig värld med öppnare marknader. För Sverige, som är ett litet och handelsberoende land, är den regelstyrda handeln avgörande för jobb och tillväxt. I frånvaron av gemensamma internationella regler blir ofta den starkes makt lag.

Det vilar på EU att axla ansvaret för att upprätthålla en fri och rättvis handel, särskilt i ett läge då frihandeln världen över utmanas av starka protektionistiska krafter. EU bör lägga mycket energi och kraft på att driva en ambitiös frihandelsagenda med moderna avtal. Sverige måste i sin tur stå upp mot europeisk protektionism. Handelspolitiken kan även användas som ett instrument för att uppnå andra prioriteringar, exempelvis minskad irreguljär migration. EU ska därför fortsätta att vara ett föredöme globalt genom att ingå ambitiösa frihandelsavtal och tullunioner med länder från världens alla delar.

EU:s förmåga att förhandla frihandelsavtal behöver ses över och förbättras. Det är inte rimligt att regionparlament inom nationalstater ska kunna ha vetorätt när Europeiska unionen sluter avtal med andra nationer eller nationsförbund. För att den gemensamma handelspolitiken ska bli effektiv måste ratificeringen av handelsavtalen ske samlat och gemensamt i en fungerande beslutsprocess. Som frihandelsvänlig nation bör Sverige där vara i främsta ledet med tidig ratificering vilket dessvärre inte varit fallet i ett antal fall där Kanada och Sydkorea tyvärr utgör främsta exempel.

Den tilltagande benägenheten från Sveriges sida att vilja baka in för mycket av detaljerad policy i handelsavtalen riskerar snarare att försvåra och försena möjligheterna att dessa ska kunna genomföras på bästa sätt. Sammantaget innebär det i praktiken sämre möjligheter att påverka innehållet i deras väsentligaste delar.

Öppna marknader istället för protektionism

Protektionism är ett av de största hoten mot en väl fungerande världshandel.

Protektionism är även ett av de största hoten mot svensk export. I ett exportberoende land som Sverige hotas den inhemska tillväxten om marknaderna sluts och etablerade handelspartners alltmer drar sig undan från yttre konkurrens.

Sedan 2008 ökar protektionismen i världen. Kampen mot protektionism och för ökad frihandel är och måste vara Sveriges viktigaste mission i handelspolitiken. Och protektionismen tar sig flera uttryck. Den finns inom EU och i delar av resten av världen. Även den inre marknaden måste utvecklas inom EU där tjänstedirektivet breddas och omfatta ökad rörlighet inom flera sektorer såsom digitala tjänster och varor.

USA

USA är en av Sveriges allra främsta samarbetspartners. Den transatlantiska länken har länge varit och är fortfarande grundläggande för Sveriges och Europas säkerhet. Endast USA har de militära förmågor som krävs för att avskräcka eventuell aggression mot Europa. Samtidigt är USA:s ekonomiska kapacitet en styrka för oss som ger möjlighet till en stor och i många stycken likasinnad marknad.

Det faktum att våra gemensamma värderingar är långt ifrån självklara på det globala planet understryker också vikten av en fortsatt stark transatlantisk länk. Denna länk bör därför ses i ett mer långsiktigt perspektiv än det som är kopplat till USA:s nuvarande administration. Sverige påverkas påtagligt av det faktum att USA pendlar mellan isolationism och protektionism vilket också försvagar den regelbaserade världssordningen. USA:s uttalade avsikt att lämna Parisavtalet, nedrustningsavtal och FN-samarbeten är likaså beklaglig, likaså de handelskonflikter med bland andra Kina och EU som man i varierad grad involverats i. Samtidigt är den transatlantiska länken alltför värdefull och välförankrad för att på allvar kunna ifrågasättas av denna utveckling.

USA är en av Sveriges största exportmarknader – större än vad många EU-länder är – samtidigt som svenska företag gör betydande direktinvesteringar i USA; perioden 2012–2017 var Sverige på 14:e plats vad gäller utländska direktinvesteringar. Även om förhandlingarna om ett frihandelsavtal mellan EU och USA tyvärr ligger i träda, ligger det i Sveriges intresse att tanken om ett brett och modernt frihandelsavtal parterna emellan hålls vid liv. Ett sådant avtal skulle betyda mycket för fler jobb och ökat välstånd men också bidra till en stärkt transatlantisk länk. Då det handlar om världens två största ekonomier finns det stor potential att skapa nya globala standarder, inte minst inom miljöskyddsområdet. Därför ska Sverige vara en stark röst för fortsatta förhandlingar i syfte att nå ett komplett avtal.

USA står för mer än en fjärdedel av världens totala investeringar i forskning och utveckling. Det är störst andel av alla enskilda länder och en större andel än EU-ländernas samlade investeringar. Svensk utrikespolitik ska möjliggöra nya och stärkta partnerskap med USA inom forskning och utveckling, framför allt inom det privata näringslivet. För att vi ska kunna dra nytta av utvecklingen med framför allt artificiell intelligens behöver Sverige ta del av internationell spetskompetens och utveckla egen kompetens.

Kina

Världshandeln utvecklas mot en ny ordning där västvärlden inte längre är dominant, mycket beroende på att de transatlantiska banden försvagats. Samtidigt utvecklas Kina i en offensiv riktning allt eftersom landets ekonomi ställt om från produktionsfokus till ökad tyngdpunkt på konsumtion vilket innebär att fungerande importströmmar ökat i betydelse. Under det kommande decenniet har Kina aviserat ett ökat fokus på import.

Projektet The Belt and Road Initiative – Sidenvägsinitiativet – är ett kinesiskt infrastrukturprojekt och ett ekonomiskt utvecklingsprojekt som avser att bygga omfattande handelsvägar över hela Eurasien i form av höghastighetståg och motorvägar. Vid sidan av uppköp av utländska företag har investeringar i infrastruktur blivit en betydande ingrediens i landets ekonomiska expansion. Detta måste EU vara uppmärksam på, inte minst sett i ljuset av att Kina gör riktade investeringserbjudanden till EU-länder med stora ekonomiska problem. Investeringar i strategisk infrastruktur såväl som inom andra sektorer som kan få säkerhetspolitisk påverkan bör i ökad utsträckning kunna ställas under EU-prövning.

2001 blev Kina medlem i Världshandelsorganisationen, WTO. Allt sedan dess har det rått delade meningar om huruvida landet följer WTO:s regelsystem. Samtidigt har det varit uppenbart att Kina under lång tid brustit i respekt för såväl mänskliga som immateriella rättigheter. Detta är tre fundamentala förtroendefrågor för en tillitsfull handel mellan EU och Kina där Sverige ska vara pådrivande för att åstadkomma förändring. Som beskrivs mer utförligt i Moderaternas partimotion En utrikespolitik utifrån svenska intressen behöver Sverige en sammanhållen Kinastrategi. Dessutom bör den Kinastrategi som EU upprättat uppdateras då den inte i tillräcklig utsträckning beaktar dessa faktorer som nämns ovan.

Brexit

Det brittiska utträdet ur den europeiska unionen är på många sätt olyckligt. De drygt tre år som gått sedan resultatet i den brittiska folkomröstningen om Storbritanniens utträde ur EU stod klart har präglats av intensiva förhandlingar om ett fungerande utträdesavtal. Även efter att ett sådant förhandlats färdigt råder det oklarheter om utträdet genomförande.

Sedan länge är Storbritannien en viktig marknad för och frihandelsvän till Sverige. Begränsande handelshinder såsom tullar, kvoter och standardiseringar måste i största möjliga mån undvikas. Oaktat den slutliga utgången av brexit ligger det i Sveriges absoluta intresse att den framtida relationen med Storbritannien präglas av stor öppenhet och smidighet. Sverige har därför all anledning att vara aktivt i EU-kretsen för att under post-brexit värna om att handeln mellan EU och Storbritannien präglas av mesta möjliga smidighet och undvikande av byråkrati.

Klimatutmaningar

För att hantera världens klimatutmaningar behövs resurser sprungna ur bärkraftiga ekonomier. Ett utökat globalt handelsutbyte bidrar i högsta grad till att bygga dessa resurser. Tillgång till ren och effektiv energi samt rena teknologier är på sikt avgörande nyckelfaktorer för världens hållbara utveckling. Från nationellt perspektiv innebär det en möjlighet att kunna sprida svenskutvecklade teknologier då dessa håller hög klass, samtidigt som de har potential att internationellt bidra till en bättre miljö med mindre CO₂-utsläpp. I de handelsavtal som EU utvecklar med omvärlden skall Sverige därför vara pådrivande för att denna sorts teknologier får en framträdande plats.

Hans Wallmark (M)

Hans Rothenberg (M)

Pål Jonson (M)

Margareta Cederfelt (M)